

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА МЕСЕЦ ОКТОМВРИ 2021 г.

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ към октомври 2021 година

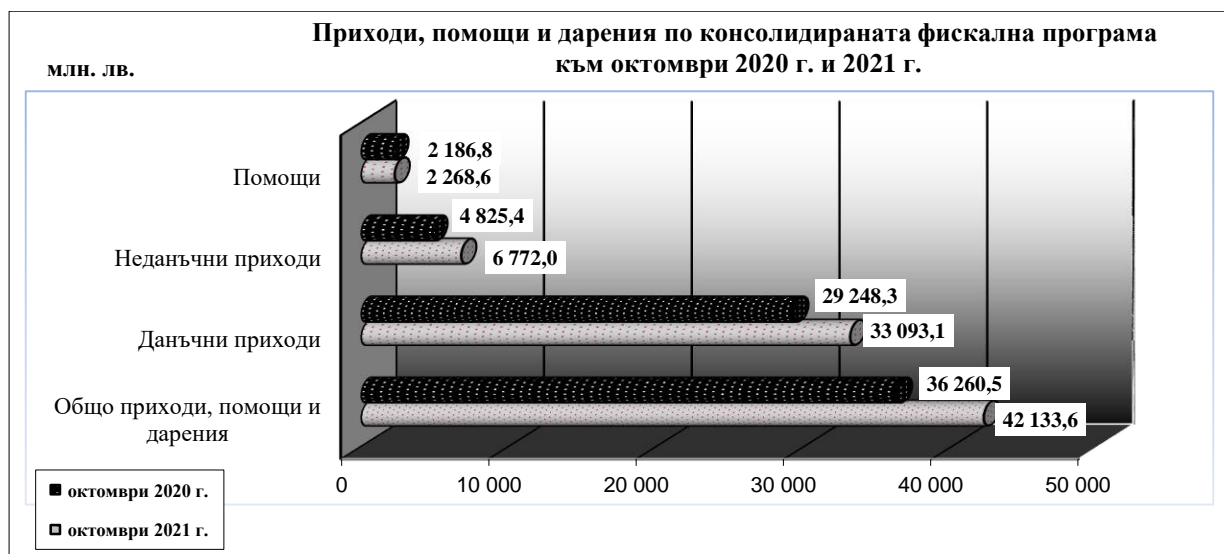
На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП) към октомври 2021 г. са в размер на **42 133,6 млн. лв.**, което представлява **83,3 %** от актуализираните годишни разчети² към ЗДБРБ за 2021 година. Съпоставени със същия период на предходната година, постъпленията към октомври 2021 г. нарастват с близо 5,9 млрд. лв. (16,2 %). Ръстът спрямо предходната година се дължи на по-високите данъчни и неданъчни приходи, които нарастват с близо 5,8 млрд. лв., а постъпленията от помощи и дарения нарастват с 0,1 млрд. лв. спрямо отчетените за десетте месеца на предходната година.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **33 093,1 млн. лв.**, което представлява 83,9 % от разчетените за годината. Постъпленията от данъци и осигурителни вноски нарастват с 3,8 млрд. лв. (13,1 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година, като формират 78,5 % от общите постъпления по КФП за периода.

Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 6 174,3 млн. лв., което представлява 80,3 % от разчета за 2021 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 15 709,2 млн. лв., което представлява 86,3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2021 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 208,2 млн. лв., което представлява 97,0 % от годишния разчет. Приходите от **социални и здравноосигурителни вноски** са в размер на 10 001,3 млн. лв. или 81,4 % от разчета за 2021 година.

Неданъчните приходи са в размер на **6 772,0 млн. лв.**, което представлява 100,2 % спрямо годишните разчети и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. През месец април 2021 г. постъпиха приходи с еднократен за годината ефект в размер на 660 млн. лв. с ДДС, които представляват първоначално концесионно възнаграждение за държавата от концесията на Летище София.

Приходите от **помощи и дарения** към октомври 2021 г. са в размер на **2 268,6 млн. лева.**

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2021 г. (обн., ДВ, бр. 104 от 08.12.2020 г., изм., бр. 77 от 16.09.2021 г.).

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към октомври 2021 г. възлизат на **41 406,0 млн. лв.**, което е 75,0 % от актуализираните годишни разчети. За сравнение разходите по КФП за същия период на 2020 г. бяха в размер на 35 606,2 млн. лева. Значителният ръст на разходите към октомври 2021 г. спрямо същия период на предходната година е свързан, от една страна, с по-ниската база през 2020 г., когато през същия период има отчетени по-малки по размер разходи за борба с пандемията от COVID-19, докато към октомври 2021 г. тези разходи са съществени, и от друга страна – на политиката по доходите, политиките в социалната сфера и по-високите разходи за администрацията, заложен в ЗДБРБ за 2021 година.

Разгледани по икономически елементи, най-значително нарастване се отчита при социалните и здравноосигурителните разходи. В частта на разходите за пенсии са изразходени 1,2 млрд. лв. за добавки към пенсиите на всички пенсионери (в размер на 50 лева за месеците от януари до септември и 120 лева за месец октомври). Наред с това, влияние върху разходите за пенсии оказва и увеличението на размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст, на максималния размер на пенсията от началото на годината, базов ефект от увеличението на пенсиите през юли 2020 г., както и увеличението от месец юли 2021 година. В частта на здравноосигурителните разходи се отчита нарастване, свързано с по-високите разходи за борба с пандемията и въведените механизми за финансиране на здравните заведения по време на действието на извънредна епидемична обстановка: разходи за медикаменти, тестове, консумативи и предпазни средства, средства за подкрепа на персонала на първа линия в борбата с COVID-19 (допълнително месечно възнаграждение в размер на 1 000 лв.), заплащане на изпълнителите на медицинска помощ за поставяне на ваксини срещу COVID-19, месечна добавка към възнагражденията на лекарите в размер на 600 лв., на специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ в размер на 360 лв. и на санитарни в размер на 120 лв., и други. Принос за нарастване на разходите за субсидии за нефинансови предприятия имат плащанията по мярката „60/40“, мярката „80/20“, мярката „Запази ме“, мярката „Подкрепа чрез оборотен капитал за малки и средни предприятия, засегнати от временните противоепидемични мерки“, администрирана от НАП, и други.

През последните месеци на годината се очаква разходите да нараснат значително, като освен традиционно по-високите капиталови разходи и тези, свързани със зимния период, ще бъде финансирана и основната част от допълнителните разходи за борба с пандемията, социална подкрепа, защита от миграционен натиск по границите, подпомагане на бизнеса и други приоритетни мерки за реализиране до края на годината, които бяха одобрени от Народното събрание в средата на месец септември с приетия Закон за изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2021 г. През последните два месеца на годината ще бъдат извършени и плащанията по одобрената от правителството програма за компенсиране на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия.

Нелихвените разходи са в размер на 39 614,3 млн. лв., което представлява 77,7 % от годишния разчет. **Текущите нелихвени разходи** са в размер на 37 046,3 млн. лева. **Капиталовите разходи** (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 2 537,8 млн. лева. **Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина** са в размер на 30,2 млн. лева. **Лихвените плащания** са в размер на 563,6 млн. лв. (85,8 % от планираните за 2021 година).

Отчетените разходи по основните разходни групи към октомври 2020 г. и 2021 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.10.2021 г. от централния бюджет, възлиза на **1 228,1** млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (**Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053** на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768** на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; **Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804** на Съвета от 17 май 2016 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770** на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база неретицираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база брутен национален доход и **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/769** на Съвета от 30 април 2021 година за изменение на Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от данък добавена стойност).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към октомври 2021 г. е **положително** в размер на **727,7** млн. лв. (0,6 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 984,5 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 256,8 млн. лева. На месечна база за октомври се отчита дефицит в размер на 336,4 млн. лв. През месеца са извършени по-високи разходи, свързани със социално-икономическите мерки за минимизиране на ефектите от кризата, в т.ч. изплащане на месечни добавки към пенсиите на всички пенсионери в размер на 120 лева, както и други разходи по одобрените мерки.

Размерът на **фискалния резерв** към 31.10.2021 г. е **11,0** млрд. лв., в т.ч. 10,6 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,4 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ към октомври 2021 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2021 г. ⁵	Отчет октомври 2021 г.	Изпълнение спрямо закон 2021 г.
Общо приходи, помощи и дарения	28 942,8	24 740,2	85,5%
-Данъчни приходи	25 992,7	21 988,8	84,6%
Корпоративни данъци	2 975,0	2 115,1	71,1%
ДДФЛ	4 692,6	4 050,5	86,3%
ДДС	12 277,5	10 656,3	86,8%
Акцизи	5 640,5	4 776,2	84,7%
Данък в/у застрахователните премии	50,0	42,6	85,1%
Мита и митнически такси	241,3	234,1	97,0%
Други данъци	115,8	113,9	98,4%
-Неданъчни приходи	2 950,1	2 749,1	93,2%
-Помощи и дарения	0,0	2,3	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	34 568,4	25 037,7	72,4%
- <i>Нелихвени разходи</i>	15 154,5	9 456,5	62,4%
Текущи	12 675,6	9 201,3	72,6%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	18,0	11,3	62,7%
Капиталови	2 460,9	243,9	9,9%
- <i>Лихви</i>	622,6	524,8	84,3%
По външни заеми	472,4	401,6	85,0%
По вътрешни заеми	150,3	123,2	82,0%
- <i>Резерв за непредвидени и неотложни разходи</i> ⁶	1 796,2		
- <i>Трансфери за др. бюджети – нето</i>	15 429,0	13 828,4	89,6%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	1 566,1	1 228,1	78,4%
Бюджетен баланс	-5 625,7	-297,5	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет към октомври 2021 г. е **24 740,2 млн. лв.**, което представлява 85,5 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2021 година.

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет към октомври 2021 г. е **21 988,8 млн. лв.**, което представлява 84,6 % изпълнение на годишните разчети. В сравнение със същия период на 2020 г. постъпленията в групата нарастват с 2 677,4 млн. лева (13,9 %).

✓ Преки данъци

Приходите в групата на **преките данъци** са в размер на **6 165,7 млн. лв.** или 80,4 % от планираните за годината, като съпоставени със същия период на предходната година нарастват с 1 015,7 млн. лв. (19,7 %). Приходите от **корпоративни данъци** към октомври 2021 г. са в размер на 2 115,1 млн. лв. или 71,1 % от годишния план. Спрямо данните към месец октомври на предходната година постъпленията нарастват с 466,7 млн. лв. (28,3 %), което се дължи предимно на по-високите приходи от корпоративен данък от нефинансови предприятия. Приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица са в размер на 71,3 млн. лв., като намаляват с 11,4 млн. лв. (13,8 %) спрямо октомври 2020 година.

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁴ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁵ Разчети към ЗДБРБ за 2021 г. (обн., ДВ, бр. 104 от 08.12.2020 г., изм., бр. 77 от 16.09.2021 г.).

⁶ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Приходите от данъци върху доходите на физически лица са в размер на **4 050,5 млн. лв.** или 86,3 % от заложените в разчета за годината. Тези приходи са с 549,0 млн. лв. повече (15,7 %), спрямо същия период на предходната година. Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние имат развитието на пазара на труда и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство.

Редица сектори са пряко или косвено засегнати от наложените мерки за борба с пандемията в България и при основните търговски партньори, налице са прекъснати вериги за доставки и други негативни последици от пандемията, което от своя страна оказва влияние върху заетостта и трудовите възнаграждения на работещите в тези сектори, и съответно върху приходите от ДДФЛ. Въпреки удължаването на епидемичната обстановка до 30.11.2021 г. и нарастване на заболяемостта от COVID-19, предприетите политики по доходите и антикризисните мерки, допринасят за преодоляване на негативният ефект от кризата и положителен прираст за бюджетните приходи от ДДФЛ.

По трудови правоотношения приходите от данъка към октомври 2021 г. са 3 229,9 млн. лв., 83,3 % от годишните разчети. Тези приходи са с 379,2 млн. лв. (13,3 %) повече, в сравнение със същия период на предходната година. Върху размера на постъпленията влияние оказват: увеличението на минималната работна заплата за страната от 01.01.2021 г.; увеличението на минималните осигурителни прагове за 2021 г.; увеличение на заплатите в общественния сектор, вкл. на педагогическия персонал; промените в броя на наетите лица и заплащането на труда; промените в нивото на безработица; допълнителните възнаграждения на медицинския и немедицинския персонал, ангажиран с пациенти, заболели с коронавирус и рискови пациенти; мерките „60/40” и „80/20” за краткосрочна подкрепа на заетостта, чрез които държавата поема изплащането на 60 на сто, респективно 80 на сто от месечния осигурителен доход и дължимите осигурителни вноски за сметка на осигурителя в предприятия, чийто бизнес е пострадал от кризата с разпространението на заразата от коронавирус, и други.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към октомври 2021 г. са в размер на 370,2 млн. лв., което е 94,6 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 50,9 млн. лв. повече приходи (15,9 %) спрямо края на октомври 2020 година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за довносяне или надвносен данък) и дължимите авансови вноски.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 446,6 млн. лв., 107,0 % спрямо годишния разчет. За отчетния период са постъпили със 120,1 млн. лв. повече (36,8 %) спрямо октомври 2020 година. Допълнително влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има предприетата кампания от НАП през месец юни за проверка на касови наличности. Кампанията е стартирана приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.) през 2018 г., 2019 г. и 2020 г., при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане, наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗКПО. Касовата наличност на селектираните за проверка лица само за 2019 г. е в размер надвишаващ 569,6 млн. лева. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми. Очаква се кампанията за проверка на касовите наличности да има допълнителен положителен резултат за приходите от тази група данъци и през следващите отчетни периоди.

Постъпленията от *окончателния данък върху приходите от лихви от депозити на физическите лица* са в размер на 3,8 млн. лева.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** към октомври 2021 г. са в размер на **15 709,2 млн. лв.** или 86,3 % от годишния разчет.

Приходите от ДДС са в размер на **10 656,3 млн. лв.**, което представлява 86,8 % от планираните със ЗДБРБ за 2021 година. Съпоставени с края на октомври 2020 г., приходите от ДДС се увеличават с 1 456,8 млн. лв. (15,8 %).

Една от промените, които оказват влияние върху приходите от ДДС през 2021 г. е излизането на Великобритания от Европейския съюз (Брекзит). В резултат на Брексит, се очаква постъпленията от ДДС от внос да се увеличат за сметка на приходите от ДДС от сделки в страната и ВОП.

В допълнение към това, в сила от началото на 2021 г. са приети и промени за усъвършенстване на законодателството и подобряване на режимите за прилагане и събиране на ДДС, свързани с въвеждане в Закона за ДДС на разпоредби на Директива (ЕС) 2017/2455 и Директива (ЕС) 2019/1995, приложими за трансгранична електронна търговия между данъчно задължени и данъчно незадължени лица. С измененията се подобряват и опростяват някои правила в системата на ДДС, в контекста на доставките на услуги и дистанционните продажби на стоки и някои вътрешни доставки на стоки, с цел подобряване на събираемостта на приходите от данъка и облекчаване на административната тежест.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към октомври 2021 г. е 3 725,1 млн. лв., като нараства с 837,7 млн. лв. (29,0 %) в сравнение със същия период на 2020 г. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни, цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото, както и въведената законодателна промяна от 01.07.2019 г. за възможност за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим за периода януари-октомври 2021 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 034,0 млн. лв. което е с 88,7 млн. лв. (9,4 %) повече от десетте месеца на 2020 година. Неначисленият ДДС при внос на руди, шлаки и пепели е 634,2 млн. лв. (ръст от 14,6 млн. лв., 2,3 %), следват мед и изделия от мед – 150,3 млн. лв. (ръст от 40,1 млн. лв., 36,3 %). Общо 67 икономически оператори са се възползвали от възможността да отложат начисляването на ДДС при внос през периода януари-октомври 2021 година.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната (нето)* към октомври 2021 г. възлизат на 6 931,1 млн. лв. и нарастват с 619,1 млн. лв. (9,8 %) спрямо същия период на предходната година. Невъзстановеният данъчен кредит към 31.10.2021 г. е в размер на 74,6 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **4 776,2 млн. лв.**, което е 84,7 % от планираните със ЗДБРБ за 2021 г. Съпоставено със същия период на предходната година приходите от акцизи нарастват номинално със 179,5 млн. лв. (3,9 %). Освен промените в данъчното законодателство и усилията за подобряване на контрола и събираемостта на митническата администрация, влияние върху приходите от акцизи за 2021 г. оказват и отчетените обеми на потребление по групи акцизни стоки.

Нетните постъпления от акциз са от следните основни стокови групи: тютюн и тютюневи изделия (49,7 %); горива (44,0 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,4 %), други акцизни стоки (0,7 %) и авансови вноски (0,2 %). Постъпления от акциз към октомври 2021 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *Акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 2 373,4 млн. лева;
- *Акцизите от горива* са в размер на 2 100,5 млн. лева;
- *Акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 259,0 млн. лева;
- *Приходите от други акцизни стоки* възлизат на 33,1 млн. лева;
- *Авансови вноски* – 10,3 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **42,6 млн. лв.**, при планирани за годината 50,0 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **234,1 млн. лв.** или 97,0 % от планираните със ЗДБРБ за 2021 г., като заемат 1,1 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение със същия период на предходната година събраните мита са с 58,0 млн. лв. (33,0 %) повече.

Основните фактори, от които зависят приходите от **мита и митнически такси** са следните:

- динамика в цените на енергийни и неенергийни суровини;
- реален растеж на световната и европейска икономика;
- подобряване на ефективността на митническия контрол, чрез извършване на проверки, изготвяне на указания, усъвършенстване на информационните системи за анализ на риска;
- синхронизиране на законодателството, процедурите и инструментите за митнически контрол на ЕС, с цел правилното определяне и събиране на публичните вземания от компетентността на митническата администрация.

По-високи постъпления от мита към края на октомври 2021 г. се отчитат при следните групи стоки: „Чугун, желязо и стомана“ - приходите са с 22,9 млн. лв. повече спрямо края на октомври 2020 г.; „Пластмаси и пластмасови изделия“ – приходите нарастват с 10,1 млн. лв. (78,5 %) спрямо тези към края на октомври 2020 г.; „Автомобилни превозни средства, велосипеди и др.“ - приходите нарастват с 6,9 млн. лв. (46,3 %) спрямо постъпленията към края на октомври 2020 г.; „Торове“ - приходите нарастват с 6,7 млн. лв. (164,0 %) спрямо постъпленията към края на октомври 2020 г.; „Електрически машини и апарати” - увеличение в размер на 4,9 млн. лв. (36,2 %) спрямо постъпленията към края на октомври 2020 г. В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай. Събраната сума през периода януари - октомври 2021 г. е 108,4 млн. лева, което представлява 46,2 % от всички събрани мита и ръст от 18,3 % спрямо същия период на 2020 година. На второ място са приходите от мита за внос на стоки с произход Русия – 22,3 млн. лева, 9,5 % дял и ръст от 19,7 % спрямо десетте месеца на 2020 година. Следват приходите от мита за стоки, внесени от Украйна (14,1 млн. лева, 6,0 % дял за януари – октомври 2021 г.), Турция (11,8 млн. лева, 5,0 % дял за периода) и САЩ с 9,3 млн. лева приходи, 4,0 % относителен дял и спад от 8,3 %.

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет към края на октомври 2021 г. са в размер на **113,9 млн. лв.** или 98,4 % от планираните със ЗДБРБ за 2021 година.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет към октомври 2021 г. са в размер на **2 749,1 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии и други. През месец април 2021 г. постъпиха приходи с еднократен за годината ефект, които представляват първоначално концесионно възнаграждение за държавата от концесията на Летище София.

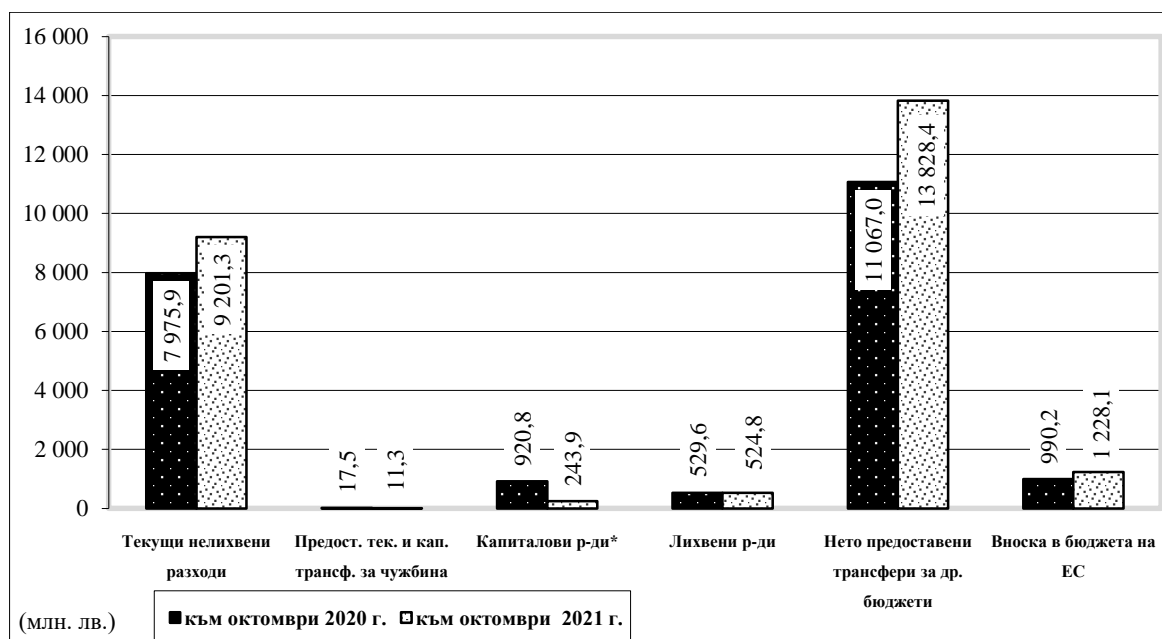
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет към октомври 2021 г. са в размер на **2,3 млн. лв.** и са по бюджетите на министерствата и ведомствата.

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към октомври 2021 г. е **25 037,7 млн. лв.** или 72,4 % от предвидените със ЗДБРБ за 2021 година.

**Разходи, трансфери за други бюджети и вноски в бюджета на ЕС
към октомври 2020 г. и 2021 г.**

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

• **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) към октомври 2021 г. са в размер на **9 456,5 млн. лв.**, което представлява 62,4 % от годишния разчет. Съпоставени с данните към октомври 2020 г., нелихвените разходи нарастват с 542,2 млн. лв. (6,1 %).

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 5 478,3 млн. лв. или 81,3 % от планираните за 2021 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 1 695,1 млн. лв. или 58,2 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 1 127,5 млн. лв. или 64,2 % от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи по Закона за социално подпомагане, Закона за хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца и др. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 11,3 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 900,4 млн. лв. или 70,7 % от планираните за годината. От тях 150,7 млн. лв. са субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД; 169,0 млн. лв. (в т.ч. 0,4 млн. лв. за предотвратяване на последици от стихийни бедствия – ПМС № 207/29.06.2021 г.) са субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура” и 51,4 млн. лв. (в т.ч. 30,7 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 20,7 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания) за „Български пощи” ЕАД. Към края на месец октомври 2021 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 208,4 млн. лв., от които 97,4 млн. лв. държавна помощ; 71,1 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 33,4 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 4,5 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 243,9 млн. лева. В частта на капиталовите разходи е отразена извършена трансакция през месец юли по възстановяване на средства по държавния бюджет от сметката за чужди средства на МРРБ, която по същество представлява възстановен разход и се отразява в намаление на разходите на касова основа.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.10.2021 г. са в общ размер на **524,8 млн. лв.** или 84,3 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на **401,6 млн. лв.** (от тях 13,3 млн. лв. са възстановени средства след приключване на операция по опрощаване на дълга на Судан), в т.ч. 382,3 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства са в размер на 19,3 млн. лв. (от тях 1,3 млн. лв. са по заемите с краен бенефициент търговско дружество).

През отчетния период не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към октомври 2021 г. са в размер на **123,2 млн. лв.** и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Платените лихви и отстъпки по ДЦК, емитирани на аукционен принцип са в размер на 128,0 млн. лв. Реализираните при аукционите премии над номинала от емисии ДЦК към 31.10.2021 г. (отчетени в намаление на разходите за лихви по вътрешния дълг) са съответно (-4,9) млн. лв.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет** към октомври 2021 г. е **13 828,4 млн. лв.**, в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 4 818,0 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 4 136,0 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 224,3 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 465,4 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 7,7 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 7 720,1 млн. лв., което представлява 89,8 % от годишния разчет;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 826,0 млн. лв., 95,8 % от годишния разчет.

➤ Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 31.10.2021 г. от централния бюджет, възлиза на **1 228,1 млн. лева.**

➤ **Бюджетното салдо по държавния бюджет** към 31.10.2021 г. е **отрицателно** в размер на **297,5 млн. лева.**

➤ **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.10.2021 г. е отчетено положително нетно външно финансиране по централния бюджет в размер на 912,3 млн. лева.

През отчетния период по централния бюджет са **усвоени** 999,4 млн. лв. по заеми от чужбина.

Усвоените средства, в размер на 511,0 млн. евро (999,4 млн. лв.), са по Споразумение за заем между Европейския съюз и Република България за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) вследствие на COVID-19, постъпили по централен бюджет през май, на два транша, съответно 8-годишен транш от 311 млн. евро и 25-годишен транш от 200 млн. евро.

Извършените погашения по заеми от чужбина по централния бюджет възлизат на 87,2 млн. лв. и са, както следва:

- ✓ 57,1 млн. лв. към Международната банка за възстановяване и развитие;
- ✓ 20,3 млн. лв. към Европейската инвестиционна банка;
- ✓ 9,8 млн. лв. към Банка за развитие на Съвета на Европа.

По **държавните инвестиционни заеми**, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период няма **усвоени** средства.

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 82,8 млн. лв. По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 9,8 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с **държавни ценни книжа** по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): В края на месец октомври 2021 г. е отчетено положително нетно вътрешно финансиране на бюджета с държавни ценни книжа (ДЦК) в размер на 1 476,0 млн. лв. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК е 2 275,1 млн. лв. или са емитирани 2 300,0 млн. лв. ДЦК на обща номинална стойност, както следва: през февруари - петгодишни облигации в обем 200 млн. лв. номинална стойност при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер на (-0,17) и облигации с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 300 млн. лв. при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,14 %; на 22 март Министерството на финансите (МФ) преотвори емисия петгодишни ДЦК (деноминирана в лева с падеж 24.02.2026 година), като на проведения аукцион са пласирани ДЦК за 300 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на (-0,10 %). През септември са проведени два аукциона за пласмент на ДЦК, като на 7 септември 2021 г. МФ преотвори и пласира емисия 5-годишни ДЦК за 200 млн. лв. съвкупна номинална стойност при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер от (-0,15 %) и съответно - на 20 септември 2021 г. емисия 10,5-годишни ДЦК за 300 млн. лв. съвкупна номинална стойност при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,20 %. През октомври са проведени два аукциона за пласмент на ДЦК, като на 11 октомври 2021 г. МФ преотвори емисия 5-годишни ДЦК и бяха пласирани успешно ДЦК за 500 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на -0,02 % и на 25 октомври 2021 г. МФ преотвори емисия 10,5-годишни ДЦК. На проведения аукцион бяха пласирани успешно ДЦК за 500 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,53 %.

Отчетените погашения в края на октомври 2021 г. са в размер на 799,2 млн. лв., в т.ч. през февруари Министерството на финансите погаси емисия 4-годишни ДЦК от 2017 г. в обем от 200 млн. лв. и 7-годишни ДЦК от 2014 г. в размер на 145 млн. евро (283,6 млн. лв.) номинална стойност; през юли емисия 10,5-годишни ДЦК от 2011 г. в обем 315,6 млн. лева.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към октомври 2021 г. са в размер на **10 278,5 млн. лв.** или 82,2 % от годишните разчети. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 10 001,3 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 7 228,6 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 2 772,8 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към октомври 2021 г. са в размер на **17 731,6 млн. лв.**, което представлява 84,2 % от разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 12 722,2 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 4 046,4 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините към октомври 2021 г. са в размер на **2 363,0 млн. лв.** или 90,7 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2021 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 1 102,9 млн. лв. или 95,9 % от разчетите към ЗДБРБ за 2021 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 260,0 млн. лв., което е 86,6 % от годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи в общо

постъпленията е 52,8 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети са в размер на **6 691,3 млн. лв.** или 88,4 % от разчетите към ЗДБРБ за 2021 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 6 012,3 млн. лв. (92,2 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 649,8 млн. лв. или 63,8 % от разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 29,2 млн. лв. или 84,5 % от разчета за годината.